

A hímzés igazsága

Sóvári Melinda „mazsu” munkáiról

A fényképezés feltalálása előtt két kitüntetett technika létezett az orvosi tudás továbbadásához elengedhetetlen vizuális illusztrációk létrehozásához. A rézmetszetek a sokszorosított, míg az olajfestmények a színhelyes reprodukciók médiumai voltak. Mind a két eszköz azonban egyetlen nyilvánvaló célt szolgált: a látvány lehetőleg torzításmentes tisztaságát, azaz hogy maga a művészi eszköz (tehát a festék és az ecsetvonás, illetve a dúc) minél láthatatlanabb, transzparensőbb maradjon. A néző ne a művész képességeire, hanem az ábrázolt tárgy tulajdonságaira figyeljen. A kép bizonyító ereje éppen ezen a törésmentes áteresztőképességen múlt.

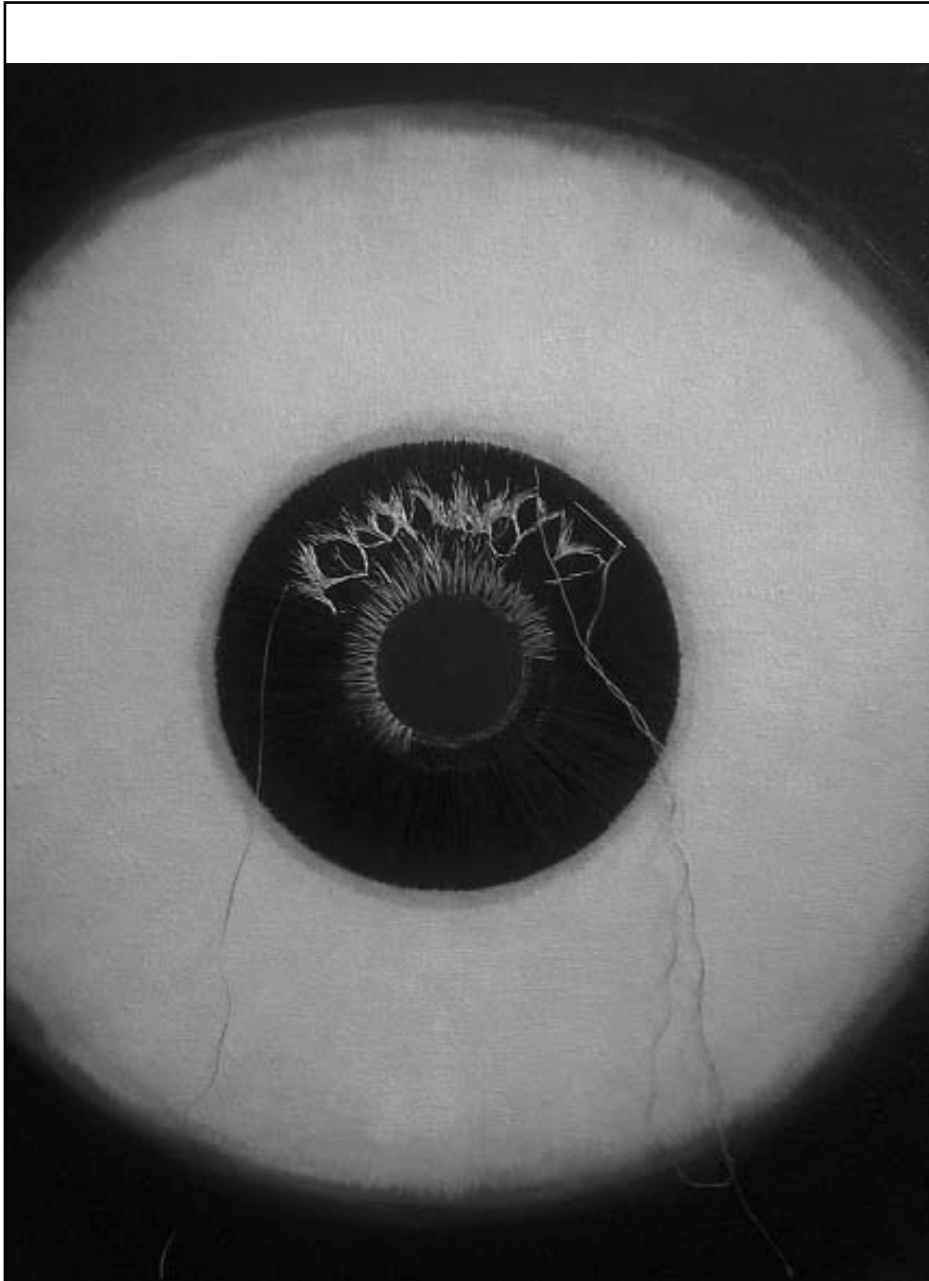
Sóvári Melinda „mazsu” képein pontosan ez a probléma, a művészi médiumok igazságának a kérdése kerül a középpontba. Szigorúan profiltól ábrázolt koponyát látunk, klasszikus olajtechnikával kivitelezve. Felűnő adaléknak, első látásra talán zavaró momentumnak is tűnhet egy izomtanulmány a halántéknál, mely megszegve a művészi technika tisztaságának klasszikus eszméjét, rá van hímezve a vászonra. Itt nem csak arról van szó, hogy az eltérő anyag az eltérő szövetet jelöli. A hímzéshez használt fonál szála, saját technikája miatt, leképezi az izomrostokat. Ezzel nem csak kiegészíti a mű festett részét, hanem finom ellentétet is képez vele: az olajfesték csak ábrázol, optikai leképzésen keresztül, a hímzés azonban strukturális azonosságot is mutat. Hasonló gondolattal játszik a Vesék sorozat is. A vesepiramisok hímzett megformálása finoman ellentozozza az erek háromdimenziós rajzát.

58

A fonál másik felhasználását mutatja az Ébredés sorozat szemgolyó-ábrázolása. A közvetlen frontalitásból, a környezet (szemhéj, szemöldök) teljes elhagyásával készült kép mintha egyszerre idézné Ledoux besanconi színházról készült látványtervét és Magritte Hamis tükör című művét. A tiszteletadás mellett azonban Sóvári műve túl is lép elődein: a szem számára nem az értelem érzéke, ami jég hideg, racionális pillantásával képes a világot megismerni, hanem egy nagyobb rendszer része. A festett íriszen végigfutó hímzés nemcsak esztétikai erővel bír, hanem a festmény síkjából kilógó szálak folyamatosan emlékeztetik a nézőt az organikus egészre, amikhez képest és amelyek segítségével képes a szem betölteni funkcióit: látni és érzéseket közvetíteni.

A problémát legárnyaltabban talán a Találkozás című kép mutatja meg. A hímzett sárga korong és a sötét textilnyomat végtelenül finom kapcsolatban áll egymással. A nyomat szó szerint értve nem más, mint a fonálnak a képe, ugyanakkor saját maga is kép, ami kontextusba helyezi és értelmezi a korongot. Így válik az nappá, míg a nyomat egy barokkos templomtoronnyá vagy leplekbe burkolózó nővé. A nap azonban nem csak a képi logika szerint világítja meg az alakot: saját anyagiságát is megmutatja: amit ott csak „a nyomás által homályosan”, itt színről színre látunk.

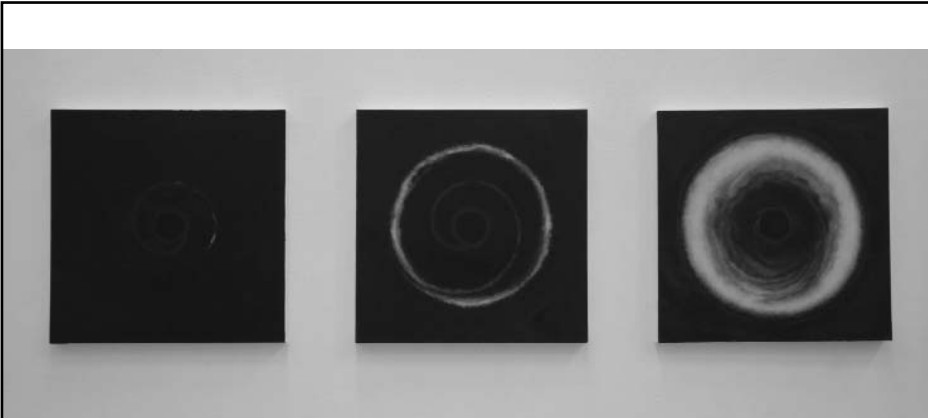
Gárdonyi László

Szemhímezés

Felébredés

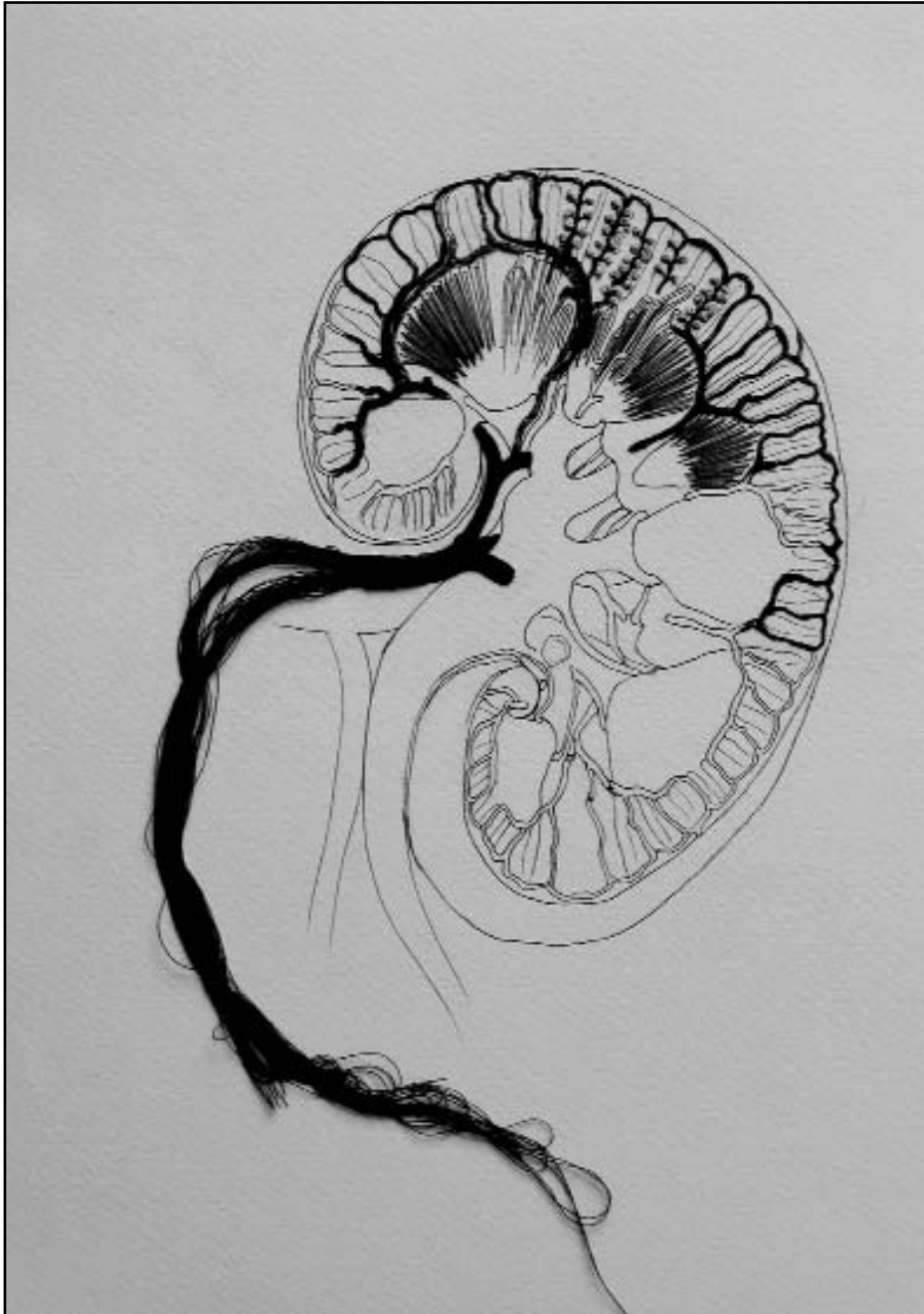
Ébredés I-III.

Ébredés V-VII.

Kötéltánc

63

Vese